

P R O C L I

Diadochi Sphæra,
Astronomiam.

Discere inci
pienti/
bus
utilissima, nouiter
ex græco reco/
gnita.

M.D.XXV.

Apud Cynthium
Achillinum.

LUDOVICVS VITALIS BONO,
NIENSIS ARTIVM ET ME,
DICINE DOCTOR
STUDIOYSIS.

ACipite quæso, Scholastici Studiosissimi
mi Procli Sphærām exutā omni bar/
barie. nouiter ex græco recognitā . In qua
breuiter omnes primi mobilis passiones , &
motus dignoscuntur, ac per breui temporis
tractu , qlibet Astronomiæ principia primo
poterit mēte & animo concipere. Vale.

Bononiae

vñctio

ad

1576

VO. 1576

1576

1576

1576

1576

1576

1576

1576

1576

1576

1576

1576

1576

1576

1576

1576

1576

1576

1576

1576

(3) 6-15768879

AD EDITIONES
PRATICE SVIMUS
1576

PROCLI DIADOCHI SPHAERA THO/
MA LINACRO BRITANNO
INTERPRETE.

De Axi & Polis.

Xis mundi uocat diameter ipsius,
circa quam uoluist. Axis extrema
Poli mundi seu uertices sunt no/
minati. horum alter septentriona/
lis, alter austrinus dicitur. Septen/
trionalis qui semper in nostra ha/
bitatione apparet. Austrinus con/
tra, q semper, ut ad nostrum horizonta, condit. Sunt
tamen in terra loca quedam, in quibus polus, q sem
per nobis cōspicuus est, iis qui ibi degūt haud quaq
cernit. Qui uero nobis perpetuo occultus est, iisdē
conspicuus euadit. Rursus quoq locū quēpiam in
terrīs inuenias, ubi ambo poli æquabilē in horizon
te situm habent.

De circulis Sphæræ.

Circulos Sphæræ, alii paralleli siue æqdistantes
sunt alii obliqui. alii per polos ducti. æquidistan
tes sunt, quibus iidem cum mundo poli sunt. Sunt
autem ii numero qnq. Septētrionalis æstiuus Tro
pic⁹. Solsticialis. Aequator. Brumalis. Tropicus.
Antarcticus. Septētrionalis igitur circulus is est,
qui omniū, quos ppetuo cernimus, plane maximus
est, quiq horizonta solo pūcto contingit, totus supra
terram interceptus. In hoc quæcunq claudūtur
astra, nec ortum nec occasum norunt, sed circa po/

Ium uerti tota nocte cernuntur . porro is circulus in
nostro tractu , a priore anteriori maioris ursæ pede de-
scribitur . Aestiuus aut̄ Tropicus circulus is est , qui
omniū , qui a sole describūtur maxime septentrion a-
lis habetur . In quem cum se Sol reperit , aestiuam
reciprocationem peragit . Longissimusq; totius anni
dies , breuissimaq; nox exit . Post hāc autem recipro-
cationem nequaq; ultra septentriones uersus solem
progredi , qn potius ad diuersa alteras mūdi regredi,
cernas . Vnde Tropicus græce , quasi uersilis nomi-
natur : æquator circulus is est , qui maximus æquidi-
statiū circulorū statuitur . Ita nimur ab horizon-
te disiectus , ut alter eius semicirculus supra terram ,
alter sub terra horizonte cōdatur . In hoc sol duplex
æquinoctiū uernū , autūnaleq; facit . Brumalis Tro-
picus circulus is est , qui omnium circulorū , qui a so-
le mundi circūatu describuntur , maxime ad austriū
pertinet . In quo sol brumalem reciprocationem fa-
cit , maximaq; totius anni nox , minimusq; dies effici-
tur . Post hāc reciprocationem , nequaq; ultra meri-
diem uersus progrederit sol , sed ad alteras mundi
partes reuertit . Vnde tropicus hic quoq; , quasi uer-
silis appellatur . Antardicū uero circulus æqualis
& æquidistans septētrionali circulo est , & horizonta
uno punto in regione nostra contingens , totus pre-
terea sub terris mersus , in quo sita astra semper no-
bis occulta manent . Maximus autem ex quinq; me-
moratis circulis ē æquator . deinde tropici . Minimi
uero (quod ad nostram habitationem dixerim) ardi-
ci . Porro hos circulos citra omnem latitudinem in-
telligi cōuenit ratione cognobiles ex astrorum situ ,

& ex ipsa dioptre siue instrumeti inspectione, & no
stro intellectu deliniatos. Sēsu enim un⁹ lacteus di
scerni in cœlo potest. Reliqui omnes ratione.

Cur quinqꝫ dūtaxat æquidistantes in sphæra.

Quinqꝫ uero dūtaxat æquidistantes circuli de
scribi in Sphæra solent. quod tamen nō eo ua
let, quasi ii soli in mūdo æquidistantes sint, quip
pe, cum sol quotidie æquidistantem æquatori circu
lū (quod sensu a iaduerti licet) mūdi roratu peragat.
Quo fit, ut bis centū octuaginta duos æquidistantes
circulos intra tropicos describat. totidem enim dies
intra reciprocationes numerantur, quin & stellæ ip
sæ uniuersæ in æquidistantibus circulis quotidie se
runtur. non tamen hi omnes in sphæram adhiben
tur. Quod tametsi multis aliis rebus in astrologia
conducant (siquidem fieri nequit, ut uel astra probe
in sphæra locentur sine omnibus æquidistantibus
circulis, uel examissim dierum noctiumqꝫ magnitu
dines sine iisdem inueniantur.) tamen quod ad pri
ma astrologiæ rudimenta non adeo utiles existima
ti sunt, parum uisum est eos in sphæram adscribi.
Quinqꝫ uero æquidistantes circuli ob certa compē
dia, quæ astrologiæ tyronibus afferunt, optimo iure
in sphæram sunt ad habiti. Septentrionalis (enim)
astra, quæ nobis perpetuo cernuntur, definit solstitia
lis æstiuus tropicus, solis reciprocationem continet.
finisqꝫ est eiusdem ad boream transitus. Aequator
circulus æquinoctia cōpletitur. Brumalis tropicus
solis ad austrū p̄gressi meta est. & brumale eius reci
procationē in se hēt. Antardic⁹ circul⁹ astra q̄ nostrū
cōspectū fugiunt determināt. Itaqꝫ cū iis, q̄ primis

astrologiæ rudimentis imbuendi sunt, certa emolumen-
ta suggerant, merito in sphæram coniectos, quis
dubitet?

De occultatione & emersu æquidistantium.

Verum ex memoratis quinque æquidistantibus
circulis, Arcticus sane supra terram in situ
nostro totus existit. Solsticialis æstiuus tropicus
ab horizonte scinditur in duas partes inæqualiores
maiore eius parte supra terram conspicua. minore
subter occulta. Nec tamen in omni tractu regione,
urbe ue similiter circulus hic ab horizonte secatur.
Sed pro climatum uarietate, uariam sectionum exu-
perantiam sortitur, iis quidem, qui propriius quia nos septem
triones habitant, inæquabilius ab horizonte scindi-
tur. Nec finis, donec eo loci uentum sit, ubi totus su-
pra terram emineat. Qui uero ad austrum meridiæ
magis quia nos uergunt, iis profecto per æquabiliores
partes ab horizonte diuiditur. donec ad plagam quā
dam uentum sit, nobis certe australem, in qua tropi-
cus ab horizonte per æquas partis secatur. At in no-
stra habitatione, ita solsticialis æstiuus ab horizonte
scinditur, ut uniuerso circulo per octo partis dissesto,
quinque supra terram apparent, tres sub terra lateat.
Sane ad hoc clima direxisse stilum Aratus uidetur,
cum phænomena conscriberet. In quibus cū de sol-
stitiali æstiuo tropico disserit, ita ait.

Quinque super terras semper fulgere notabit.
At tres sub terris, breuibusque latere sub umbris.
Hoc Cancrum tetigit cum Titan orbe, timete
Aestatem rapidam, & soluentes corpora morbos.
Ex hac diuisione sequitur maximum diem horarū

æquinoctialium quindecim esse, noctem uero nouē.
In Rhodio autem horizonte ita tropicus ab horizōte dirimitur, ut cū circulus uniuersus in octo & quadraginta partis secentur, undetriginta sectiones supra horizontem appareant, unde uiginti sub terra lateat. Ex qua diuisione fit, ut apud Rhodios longissimus dies horas æquinoctiales quatuordecim habeat, nox nouem, additis hinc inde semissibus unius horæ singularis. Aequator uero circulus per uniuersum terrarum orbem ita ab horizonte diuiditur, ut semicirculus eius supra terram extet, semicirculus sub terra linquat. Quo fit, ut in hoc circulo æquinoctia fiant. Brumalis autem tropicus ea ratione ab horizonte intersectus est, ut minor e sectionibus supra terram habetur, maior sub terra. Inæquabilitas uero secundum eadem in omnibus climatibus uarietatem habet, quam etiam in solstitiali æstiuo tropico dixim? semper enim respondentes ex aduerso tropicorum sectiones æquales inter se sunt. Eoq; fit ut maximus dies maximæ nocti aequalis euadat minimus minimæ. Antarctic? autem circulus tot? sub horizonte latet.

De magnitudine æquidistantium'

Sed ex quinq; iam memoratis circulis, quorundam magnitudines per uniuersum terrarum orbem eadem sibi constant. Nonnullorum pro climatibus mutantur. Aliisq; maiores, aliis minores circuli euadunt. Tropici enim & æquator parres per totum orbem magnitudines seruat. Arcticæ magnitudinē euariat, cū alibi maiores, alibi minores

res cernantur. Quippe iis qui septentriones uersus degunt, maiores septentrionales fiunt. cum polo magis in altum sublato arcticum circulum, qui horizonta contingit, necesse sit assidue maiorem fieri. Hiis uero qui magis etiam ad septentriones uergunt, interdum solstitialis aestiuus tropicus in arcticum plane abit. Fitque ut duo circuli septentrionalis, tropicu[m] coeant, pro unoque habeantur. Adeo cum magis etiam ad septentriones acceditur, maiores solstitali aestiuo tropico septentrionales redduntur. Nec finis, donec eo uentum sit, ubi quoniam polus supra uerticem conspicitur, septentrionalis in horizontis locum cedit eiique in mundi rotatu coniungitur aequatoris plane magnitudine. fitque ut tres circuli septentrionalis, aequator. & horizon eundum situm positumque obtineant. Rursus autem iis, qui ad austrum habitant, poli humiliores fiunt. Septentrionales uero circuli minores, finis autem decrementi est locus ad austrum nobis situs sub aequatore, in quo poli sub horizonte habentur. Septentrionales autem circuli prorsus euaneare. Ita ex quinque aequidistantibus tres denique superant, duo. uidelicet, Tropici & aequator.

De numero aequidistantium.

NEQUE enim ob ea quae dicta sunt quinque perpetuos aequidistantes existimandū. Sed pro nostra habitatione numerum eorum existere, quippe qui busdam in horizontibus tris dūtaxat aequidistantes inuenias. Sunt sane & supra terram habitationes, quarum prima est, in qua solstitialis aestiuus circulus horizontalia contingit, & pro arctico plane habet: Secunda, quam sub polo appellant. Tertia, de qua

pauloante retulimus, quā sub æquatore nominant.

De ordine æquidistantium.

Quo circa nec ordo quinque æquidistantiū circulorum idē apud omnes est, sed in nostro tractu primum sane septentrionalem dixeris. Secundum solstitialē æstiuū tropicum. Tertium æquatorem. Quartum brumalem. Quintum antarcticum. At iis, qui proprius quam nos septentriones inclinunt, primus interdum solstitialis æstiuus tropicus numeratur. Secundus septentrionalis. Tertius æquator. Quartus antarcticus. Quintus brumalis tropicus. Cum nanque septentrionalis solstitiali æstiuo capacior euadit, necesse ē, memoratū ordinē seruari.

De potestate æquidistantium.

IAm uero nec potestates eorundem æquidistantiū eadem. Nam qui nobis solstitialis æstiuus circulus habet, Antipodibus certe brumalis efficitur contra; qui illis solstitialis æstiuus est, nobis brumalis redditur. Sed qui sub æquatore degunt, iis uniuersitres circuli uiribus plane solstitiales æstiu sunt, ut pote sub ipsam solis orbitam incolētibus. Quāquā si ad se inuicem conferantur, qui nobis pro æquatore statuitur, solstitialis æstiu uicem obtinet. Ambo uero tropici pro brumalibus cēsentur. Namque is demū natura solstitialis æstiuus circulus, perpetuaque ratione in toto terrare orbe dici potest, quia proxime habitationem habetur. Quo sit, ut iis, qui sub æquatore agunt, æquator ipse pro solstitiali æstiuo statuat. utpote in quo sol supra uerticē agitur. pro æquatoriis autem omnes æquidistantes circuli, meridies. n. apud ipsos ubique est: & per æquas partes ab horizon

te omnes æquidistantes circuli dissecti sunt.

De interuallo æquidistantium.

Sed nec interualla circulorum in toto orbe a se inuicem stata sunt. Verum pro sphærarum descriptione ad hunc modum dispensari solent. Diviso secundum latitudinem in sexaginta partis meridianio quo quis circulo, septentrionalis circulus a polo sexagesimarum partium sex interuallo describitur. Idem in alteram partem a solstitiali circulo sexagesimarum partium quinque interuallo notatur. Aequator ab utroque tropicorum sexagesimis quater distat. Brumalis circulus ab antarcticō sexagesimis quinque. Antarcticus a polo sexagesimis sex. Neque tamen in omni plaga urbe ue eandem intercapedium inter se seruat. Sed tropici ab æquatore parem in omni inclinatione distantiam uendicant. Idem autem ab articis non parem per omnes horizontas, sed alibi minorem, alibi maiorem. Ita demum & artici a polis non parem in qua uis inclinatione distantiam seruant, sed alibi maiorem alibi minorem habent. Sphæræ tamen omnes ad græcie horizonta scribuntur.

De coluris.

Sunt & per polos du&ti circuli quos nōnulli coluros uocant. Iis accedit, ut in ambitus suos, mundi polos recipiant. Coluri autem di&ti sunt, quod partis aliquas in se minime conspectas habet. Reliqui enim circuli in mundi circu&ctu integri cernuntur. Sed colurorum partes quæpiā, quæ uidelicet, ab antarctico sub horizonte, sunt cerni non possunt. signa tur autem ii circuli p tropica & æquinoctialia pun-

cta, diuiduntq; per quattuor æquas partis circulum,
qui per media signiferi dicitur.

De signifero.

Obliguus circulus is est, q; duodecim signa con-
tinet ex tribus æquidistantibus circulis con-
stans. Quorum duo hi latitudinem signiferi deter-
minant, unus per media signa ductus vocatur. hic
adeo tres pares & æquidistantes circulos attingit, sol
sticiale in prima Cæcri parte, brumalem in Capri-
corni & æquatorē in Arietis & Libræ principio. lati-
tudo signiferi continet partes duodecim. Dictus est
autem hic circulus obliquus, quod æquidistantes ad
inæquales angulos intersecet.

De horizonte.

HOrizon uero circulus est, qui conspectam mū
di partem ab inconspecta dirimit. Itaq; i duas
partis uniuersam sphæram secat, ut alterum hemis-
phærium supra terrā, alterum sub terra relinquat.
Est uero horizon duplex alter q; sensu usurpatur, al-
ter qui sola rōne percipitur. Ergo sensilis horizon
est, qui a nostro uisu in termino uisionis circūscribi-
tur. Hic adeo nō amplius duum milium stadiorum
dimetientem seu diametrum habet. Qui autem ra-
tione percipitur, ad fixarum stellarum sphæram per-
tinet, mundumq; totum in duo secat. Nec uero per
omnem tractum urbem ue, idem horizon ē. Sed sen-
su idem quadringtonis fere stadiis manet. Quo fit,
ut dierum longitudo, & clima, & apparentiæ omnes
eædem sibi cōstent. Aucto uero stadiorū numero, pro
habitationis diversitate, Horizon, Clima. oēs deniq;
apparētiæ, mutat, Cōuenit tamē, ut hiūatiois ultra q;

dringenta stadia mutationem ad austrum boream ue
accipiamus. Siquidem. qui eundem æquidistantem
incolunt, in qualibet magno stadiorum numero, ho
rizonta quidem diuersum habent, clima uero idem,
& apparentias omnes similes. Dierum tamen exi
tus initiaq; haud quaq; iis qui eundem æquidistan
tem habitant, eodem temporis momento euident.
Verū si exactæ rationis examini stare uelimus, pro
quolibet punto, in quavis orbis parte mutati situs
Horizon, Clima & apparentiæ omnes euariant. Ho
rizon uero ea ratione in sphærarum descriptionem
non adhibetur, quod reliqui circuli omnes ab ortu
ad occasum circuacto mundo una rapiuntur. Horis
zon suapte natura quietem amat, eodem semper ser
uato situ. Si itaq; Horizon in spheras adderetur, cir
cuactis iis etiam eum moueri, & nonunq; supra uer
ticem esse, accideret. Id quod certe tum captum om
nem superat, tum a sphæræ ratione abhorret. Verū
non in commode situs eius ab aliueo in quo sphæra
reuoluitur, intelligi solet.

De meridianis circulis.

MEridianus circulus est, qui per mundi polos &
punctum quod nobis supra uerticem eminet,
ducitur. In quem cum sol incidit, medios dies. me
diasq; noctes efficit. Hic etiam circulus, immotus in
mundo est. Vno eodemq; in tota mundi uertigine
seruato positu. Nec in sphæris, qui astris insigniun
tur adscribitur, quod & immotus sit, & nullam mu
tationem recipiat, sed (quod sensu usurpari possit)

trecētis fere stadiis idem meridianus manet. Ratio
nis tamē scrupulosiore indagine ad quemuis gres-
sum, qui ortum uersus occasum ue dirigitur, nouus
meridianus notatur. Ad austrū enim boreā ue quā-
tūuis p̄grediare, etiam si de cem milium stadiorum
interuallum intersit, idem meridianus seruatur, cū
ab ortu ad occasum itur, mutatur.

De lacteo circulo.

Obliquus etiam ē & lacteus circulus, hic itaq;
maiori latitudine supra tropicos obliquatus
eernitur. Constat autem extenui nebulosa substan-
tia, Vnus certe cælestium circulorum conspicuus.
nec certa latitudine definitus, sed aliqua sui parte la-
tiore, aliqua angustiore. Quo minus equidē in ple-
rasq; sphæras adscribi solet. Est autē unus e nume-
ro maximoq; circulorum. quippe cum maximi cir-
culi in sphæris dicantur, quibus idem centrum cum
sphæra est. Sunt porro maximi circuli septē. Aequa-
tor. Signifer. Qui per media signa ducitur. Qui p̄
polos ducitūr. Cuiusq; habitationis Horizon. Meri-
dianus. Lacteus.

De quinq; zonis.

Totius terræ superficies sphærica est. & diuidi-
tur in zonas quinq;. Ex quibus duæ sunt, quæ
circa polos describuntur, Frigidæ distæ q; ma-
xime absunt a solis orbita. Eadem ob frigoris iniu-
riam parum habitatae. Determinatūr autem polos
uersus, arcticis circulis. Quæ uero post has deinceps
habentur, quod mediocriter ad prætereūtem solem
sunt sitæ, temperatæ appellantur. Habentq; in cœlo
limites arcticos, tropicosq; circulos, q;b? int̄eriacēt.

Reliqua; quæ inter memoratas quattuor mediū lo
cū tenet, qđ sub ipso solis transitu iacet, torrida nūcu
paſ. A terrestri æquatore i duas ptis diuisa. Is porro
sub mundi æquatore porrigitur, sed ex tēperatis al/
tera a nostri orbis hominibus incollitur. ipsa longa
prope centū milibus stadiorum, lata fere dimidio.

De signis cælestibus.

Signa stellis insignita diuiduntur in partis tris.
Quædam enim in signifero locata sunt, quædā
septentrionalia uocantur, quædam austrina. Quæ
itaq; in signifero sita sunt, duodecim animalia sunt,
quorum nomē claturas alibi diximus. In iis duo
decim stellæ quædā sunt, quæ ob quasdam quas re/
ferunt notas, proprias appellationes meruerunt. Si/
quidē sex numero, quæ in tauri dorso uisuntur, Ple/
iades nominantur. Quinq; uero, quæ in capite tau/
ri cernuntur, Hyades dicuntur. stella uero, q pedes
geminorum præcedit, Propus quasi præpes uocat.
quæ uero in Cancro nubeculam referunt, Præsepe
uocant. At duæ q iuxta præsepe collocatæ sunt, Asel
li dicuntur. prænitens autem sydus, quod in corde
Leonis nota ḡtili, æquoco cū loco nomine Leonis
cor dicitur. a nōnullis regia stella, quod qui sub ea
nascuntur, regiam natuitatem sint naſti. Sed quæ
in uirginis summa, sinistra manu hæret, fulgida fa/
ne stella, spicam nominant. Stellula uero, quæ iuxta
uirginis dextram alam figitur, Protrigetes dicitur.
At quattuor stellæ, quæ in summa Aquarii dextra
uisuntur, Vrnæ nomen habent. Quæ uero a Pisciū

caudæ partibus sitæ deinceps sunt, græce lini, latine
lineæ, uel, ut quibusdam placet, lineolæ nuncupan/
tur. Sunt itaq; in austrina linea stellæ nouē. in septē
trionali quinq;. Sed p̄fulgēs sydus, quod in summa
linea cōspicitur, græce syndesmos, latine nodus nun
cupatur. Septentrionalia sunt, quæcunq; ad septen/
trionem signiferi situm habent. Sūt autem hæc, ur/
sa maior. ursa minor. draco, qui inter ursas locatur.
Arctophylax. Corona. Engonasin. Serpentarius.
Serpens. Lyra. Avis. Sagitta. Aquila. Delphinus.
protome hippi. hoc est prior equiportio. Iuxta hip/
parchum equus. Cepheus. Casiepeia. Andromeda.
Perseus. Auriga. Deltoton. Et qui postea a Callima
cho in astra relatus est, Berenices crinis. In iis rur/
sus stellæ quædam, ob notas quasdā integras, quas
in se continent proprias appellationes sunt sortitæ.
Nam insigne sydus, quod supra media arcto phyla/
cis crura iacet, Arcturus appellat. Clara autem stel/
la, quæ iuxta lyram posita est, totius signi nomine ly/
ra dicitur. Quæ uero in Persei summa sinistra spe/
ctantur, gorgoneæ nomen habet, sed quæ in summa
eius dextra notantur, Stellulæ certe crebræ, paruæq;
falcem conficiunt. At illustre sydus, quod in aurigæ
sinistro humero cernimus, capram nominamus.
Duas uero exiguae stellas quæ in summa eiusdem
aurigæ manu figuntur, hedos dicimus. Austrina si/
gna sunt, quæcunq; ad meridionalem signiferi par/
tem sunt posita. Eorum nomina hæc sunt. Orion.
Procyon. Lepus. Argo. Hydra. Cratera. Coruus.
Centaurus. Fera, quam centaurus tenet. Thyrso/
lochus, quem centaurus præfert. Thuribulum. Au

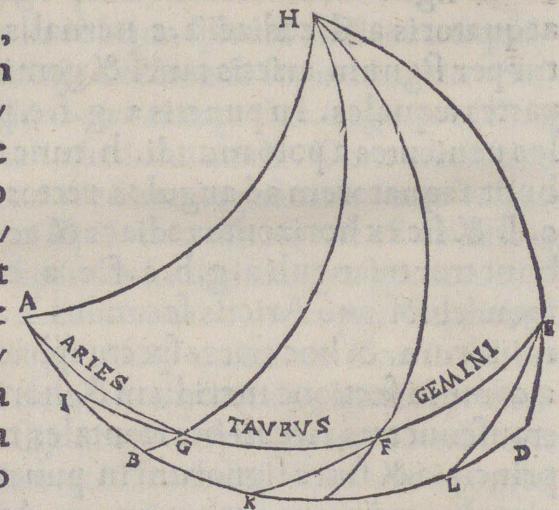
strinus piscis. Cetus. aqua, quæ ab aquario fundit.
Flumen quod ab Orione defluit. Australis corona,
quam nōnulli uraniscum vocauere, ac si a cœlo di-
minutuum declines, & iuxta hipparchū caduceus.
In iis quoq; stellæ quædam propria sibi nomina uen-
dicauere. Quippe lucida stella, quæ in procyone cer-
nitur, procyon appellatur, quæ uero in ore canis con-
spicuo splendore aspicit, quodq; æstus incrementa se-
cum asserre putatur, canis eodem quo totum signū
nomine censemur. At sydus quod in summo argus
gubernaculo fulget, canob; nominatur. hic in Rho-
do ægre conspicitur, aut certe ab editis locis. In Ale-
xandria uero prorsus non cernitur. Vt pote uix quar-
ta signi portione, supra horizontem extante.

FINIS.

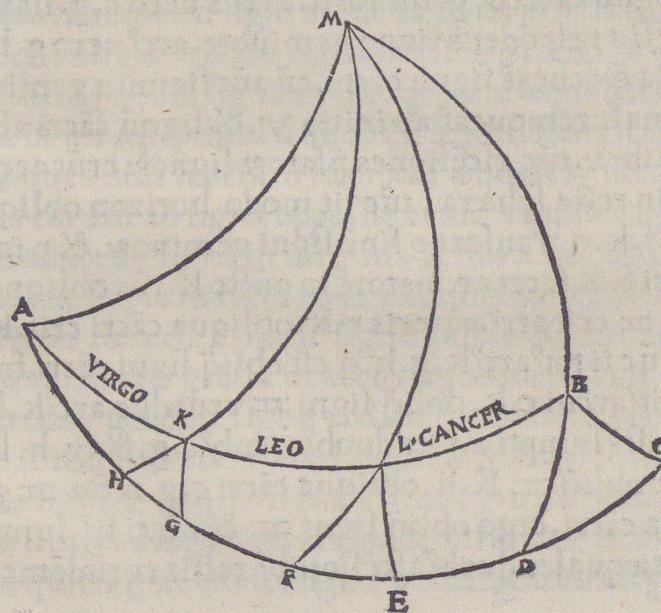
Mox addentur multa, & quidem necessaria circun-
certainmentia materiam ortus, & occasus signorum, &
magnitudinis dierum, ac noctium, in diuersis regio-
nibus, & de motib; Planetariorum, & de eclipsis causis.

Et quia ut supra deductum est, anguli contrappositi ex zodiaco & horizonte sunt aequales. ideo apud finem Arietis & Virginis initium, horizontales circuli cadentes super aequatorem, abscindunt portiones aequales aequatoris, debitas signo Arietis & virginis. Item & signo Tauri & Leonis, signo Geminorum & Cancri. ideo quia signa sunt aequaliter remota a duobus solsticiis etiam aequaliter remouentur a duobus aequinoctiis. ideo ipsa habebunt aequales partes aequatoris eisdem respondentes. Eisdem demonstratiōibus & mediis probabuntur passiones & accidentia signis in meridiana zodiaci medietate existētibus. Ideo in sphēra recta signa opposita habent aequalles partes aequatoris sibi respondentes, quoniam circuli orthogonaliter secantes aequatorem, & a polis aequatoris uenientes. In polis constituunt aequales angulos, tunc etiam quoniam signa opposita sunt aequaliter remota a duobus aequinoctiis punctis, in quibus zodiacus & aequator angulos constituunt aequales, ut supra deductum est. & ideo haec medietas priori aequabit medietati. Aduertendum est quod qui primi mobilis motus speculantur, iis terminis utuntur. Ascensio signi. Ortus signi. Apparitio signi. Descensio signi. Occasus signi. Occultatio signi. Mediatio caeli. Ascensio signi est portio aequatoris cōcomitans signū uel stellā, dum ipsa oritur. descensio est portio aequatoris concomitans signum, dum in occasu deprimitur. ortus & apparitio sunt idem. descensio & occasus, & occultatio per nūc sunt idē re. differentes ratione sola, quoniam ascensio, uel descensio est in ordine ad aequatorem, ortus uel occasus est

re triangulus signi Arietis in recta excedet trian-
 gulum signi Arietis in obliqua, & ipsum includet
 per arcum aequatoris i. b. triangulus Tauri in re-
 cta excedet seipsum in obliqua per arcū aequatoris
 k. c. signi Geminorū in recta. seipsum in obliqua
 per arcum aequatoris l. d. Et quoniam præfati ar-
 cus orizontales in obliquo orizonte secant zodiacū
 ad angulos acutos. Et ideo portio aequatoris sibi re-
 spōdens erit minor in horizonte obliquo q̄ in resto
 ut patet in corpe sphærico ut in hac figura. & ideo
 supra dicta tria signa in sphaera obliqua, obliquae
 orientur. & maior portio aequatoris erit eis respō-
 dens in sphaera recta q̄ in sphaera obliqua. qua-
 re quarta prima zodiaci in sphaera recta addet su-
 pra se ipsam in obliqua respectu mot⁹ æquinoctii.
Quadra æstiu-
 lis in oriendo,
 maius spatium
 in æquinoctia-
 li círculo respe-
 ctu obliqui ho-
 rizontis occupa-
 bit. minus aut̄
 in horizonte re-
 cto respectu se-
 ctionis autūna-
 lis. quod sic pa-
 tet, & sit portio
 zodiaci æstiu-
 lis arcus zodiaci a. b. portio aequatoris sit. a. c. diui-
 do arcum zodiaci æstiuialis quartæ in tres partes

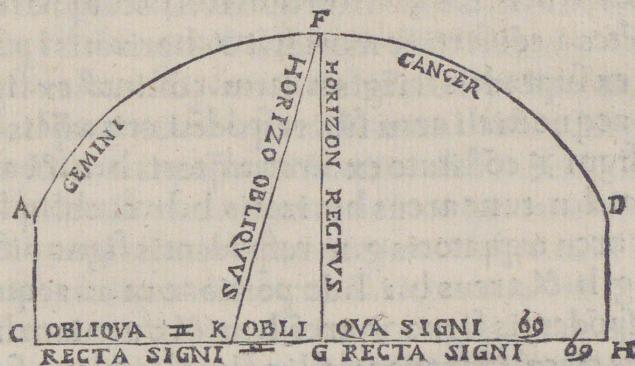

æquales. In punctis a k. l. b. Item diuido æquatorē
 primo p circulos ueniētes a polo m. mūdi septētrio
 nali transeūtes p principia & fines ipsoꝝ signorum
 triū secantes æquatorē in punctis d. f. h. a. respectu
 sphaeraꝝ rectæ ad angulos rectos. Itē & per similes
 arcus horizōtales trāseuntes a cōi sectione meridia
 ni & horizōtis. & per principia & fines p̄fatorum si
 gnorū. secantes æquatorē in punctis g. e. c. ad angu
 los acutos & zodiacū in pūctis b. l. k. ad angulos ob
 tusos. tunc causabunt sex trianguli respectu sectio
 nis autūnalis tres respectu sphaeraꝝ rectæ in punctis
 a. k. h. & in punctis a. l. f. & in punctis a. b. d. tres
 respectu sphaeraꝝ obliquæ in pūctis a. k. g. a. l. e. &
 in punctis a. b. c. Et quia præfati circuli ueniētes a
 cōmuni sectione meridiani & horizontis secabunt
 zodiacum ad obtusos angulos. ideo iplis maior por

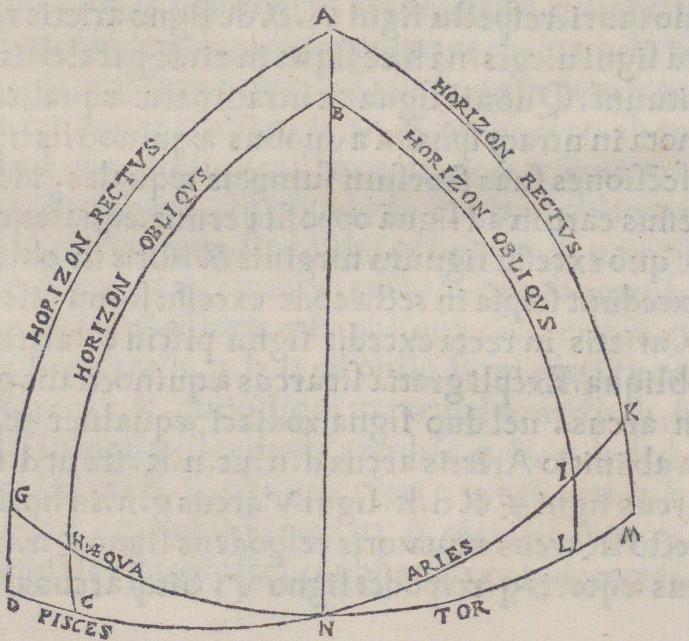
tio erit eidē respōdēs de æqnoctiali in sphæra obliq
q̄ in recta. quare hæ quarta æstiuialis in maiori tem
pore oriet̄ in sphæra obliqua q̄ in recta. & etiā æsti
uialis quarta maius tēpus consumēt in oriendo ipsa
uernali quarta, & in motu suo in obliqua addet su
pra seipſam in recta. ut patet in p̄cedenti figura. Si
cut se habet quarta zodiaci æstiuialis ad uernalē in
oriendo, ita autumnalis ad hyemalē. Sicut quarta
æstiuialis in motu æquinoctii excedit uernalē, ita au
tūnalis hyemalē. Motus æquinoctii respectu quar
tæ æstiuialis est æqualis motui æqnoctii respectu q̄r
tæ autūnalis. Item quarta hyemalis æquaē quartæ
uernali. Duo signa æqualē remota a duobus pū
tis solstitior̄ habēt ascēsiones, uel partes aequato
ris eis respōdentes adiuicē aequales in utraq̄ sphæ
ra. qđ pbat supponēdo arcū zodiaci a. f. d. respōde
re signo cācri & geminorū. arcus uero c. g. sit recta
ascēsio respōdens signo geminor̄. arc⁹ uero g. h. sit
recta q̄ debeat signo cācri. cū aut̄ signum geminor̄
æqualē remoueat ab initio V. & signū cācri ab ini
tio libræ. tūc ascēsiones p̄fatoꝝ signoꝝ erūt aequa
les in recta sphæra. tūc sit modo horizon obliquus
arc⁹ f. k. q̄ transeat p̄ finē signi geminor̄. & p̄ initiū
cācri f. & secet aequatorē in pūto k. tūc obliqua si
gni III erit arc⁹ æq̄toris c. k. obliqua cācri erit. k. g.
h. tūc si tot⁹ arc⁹ k. g. h. q̄ est obliq̄ signi cācri, fuerit
addit⁹ arcui c. k. obliq̄ signi III erūt duo arc⁹ k. h. &
c. k. si l̄ sumpti æq̄les duob⁹ arcub⁹ c. g. & g. h. sed c
K. ē obliq̄ III K. h. obliqua cācri c. g. recta III g. h.
recta cācri. ergo obliq̄ signi III & cācri si l̄ sumptis
erūt aequales duab⁹ ascēsionib⁹ rectis corūdēmct si

gnosz, ut patet in sequenti figura. Duo signa in eisdē

paralellis cōsistētia habēt ascēsiones suas in utraqp sphēra simul iunctas æquales. quare differētiæ excessuū sunt utrobiqp æquales in modo addendi & diminuendi. Nā sicut excessus signi cācri in obliqua est æqualis excessui signi π in recta. Ita erit de signo tauri. respectu signi λ . & de signo arietis respectu signi uirgis. nā hæc signa in eisdē paralellis cōstituunt. Quoniā signa ex utraqp parte æqualiter remota in utraqp sphēra a duobus æquinoctiis habēt ascēsiones suas seorsum sumptas æquales. ideo excessus earum ad signa opposita erunt æquales, quare quo excessu signum uirginis & libræ in obliqua excedunt seipsa in recta eodē excessu signū piscium & arietis in recta excedit signū pisciū & arietis in obliqua. Exempli gratia sit arcus æquinoctialis g. n. m. arcus. uel duo signa zodiaci æqualiter remota ab initio Arietis arcus d. n. ut. n. k. ita ut d. n. sit arcus signi π & n. k. signi V arcus g. n. in horizonte recto sit arcus æquatoris respōdens signo π n. m. arcus æqtoris quod respōdet signo V . Sitque arcus a. g. d.

& a. k. m. descēdētes a polo a. septētrionali horizō
 rect? & arc? b. h. c. b. i. l. sint horizōtis obliq portōes
 ascēdētes a cōi sectiōe meridiāi & horizōtis i pūcto
 b. tūc ex supradicis triāgl's n. k. m. cōstitut? ex signo
 V & aeqnoctiali arcu sibi respōdēti. erit æq̄ lis triā
 gulo signi X cōstituto ex arcu æq̄toris h. n. & arcu
 zodiaci d. n. tunc arcus horizōtis b. h. c. obliq seca
 bit de arcu æquatoris g. n. respōdentis signo pisciū
 arcū. g. h. & arcus b. i. l. de portione m. n. aequato
 ris respōdentis signo V arcū l. m. & quoniam hori
 zōtales circuli sunt paralelli adiuicē in plana supfi
 cie cōstituti. iō portōes æq̄toris abscissæ crūt æq̄les
 in pfatis signis æqualiter remotis ab initio V. Et
 hui? portiōes aut excessus , uel differētiae sunt arcus
 æq̄toris quo differūt duæ ascēsiones recti. uidel? &
 obliq orizōtis, eidē signo, aut pūcto zodiaci seruiētes

Et si meridianus & horizon apud omnē habitatio-
nem diuidant. Motum primū uel totam sphaeram
in quatuor quartas æquales & æquatorē, ac omnes
parallellos ad ipsum. non tamē diuident eadem di-
uisione in omni loco zodiacum . nisi quando initia
cancri, aut capricorni fuerint sub meridiano. nam
si secus esset. tunc in omni loco quartae zodiaci &
æquatoris simul conuenirent. Ad rectum horizon-
ta fere semper zodiacus & æquator a meridiano &
horizonte diuiduntur in quatuor quartas æquales.

De magnitudine dierum.

SVb æquatore habitantibus. quia parallelli om-
nes ad æquatorem disiecti sunt in duas partes
æquales ab horizonte. ex quo horizon transit p po-
los æquatoris. ideo dies apud eos erunt apparenter
æquales. Et quoniā naturalis cœli situs est. ut eius
quælibet pars sub terra & supra terram per motum
primum appareat & deprimatur. ideo solum apud
æquatorē dies erunt suis noctibus naturaliter fere
æquales. ex quo dies est reuolutio causata per mo-
tum primū respectu motus aequinoctii. cum tanta
interim parte quātam sol pertransierat per motum
proprium. In omnibus aliis locis ab æquatore. qā
horizon declinat a polis primi mobilis. ideo parallel-
li ad æquatorem erunt disiecti in partes inæquales.
& ad septentrionem (si polus ursinus apparuerit su-
pra horizontem) circuli p̄fati secundum maiorem
partem erunt maiores supra horizontem. & mino-
res sub horizonte. Ad meridiem tamē maiores erūt
sub horizonte. & minores supra horizontem. Sem-
per tamē quo excessu ultimus paralellus descriptus

d

a sole in septentrione excedit æquinoctialem. eodem excessu. æquinoctialis circulus excedit ultimum ab eodem descriptum in meridie. Ex his sequitur quod quo excessu in omni loco dies maximus excedit æqualiter & æqualis minimū excedat. Quoniam parallelli ad æquatorum in diurna revolutione secantur ab horizonte in partes inæquales. ideo quota fuerit portio parallelli supra horizontem. tota erit portio æquatoris respondens medietati zodiaci. quae est a gradu per quem transit parallelus usque ad gradum zodiaci. diametraliter oppositum. & hic parallelus numerabit magnitudinem diei supra horizonte. & noctis sub horizonte. Exemplum erit de portione circuli cancri supra horizontem. & portione æquinoctialis circuli respondentis medietati zodiaci. quae est ab initio canceris per libram usque in finem ταῦ. In septentrionali zodiaci medietate parallelli circuli ad æquatorum qui constitunt in gradibus aequaliter remotis ab initio canceris. habent ab initio cuiuslibet gradus signi ad gradum eidem diametraliter oppositum eosdem arcus æquatoris eisdem respondentes aequales. quare dies unius signi erunt aequales diebus alterius. & noctes unius noctibus alterius. sed ordine graduali contraposito. ut dies & noctes signi arietis. diebus & noctibus signi uirginis. signi tauri. signi leonis. signi geminorum. signi canceris. Idem modus seruabit in meridionali zodiaci meridiana respectu initii τοῦ. quoniam dies & noctes signi sagittarii aquabuntur diebus & noctibus signi τοῦ. signi οὐρανοῦ. signi ἡλίου. signi pisces. & signi θεοῦ. In signis oppositis quoniam horizonte secant parallelos ad æquatorum oppositos in partes aequales & supra terram &

sub terra. ideo dies unius signi æquabunt noctibus
signi oppositi. ut arietis & librae tauri & scorpio/
nis. geminorū & sagit. Cancri & capricorni. leonis
& aquarii. uirginis & piscium. In nullo loco dies
naturales ueræ erūt æquales inter se. & maiore dif
ferentiā facient ad Capricornū q̄ ad cancrū. Causa
est quoniā sol cōtrafertur motu primo. & super cē
tro mundi difformes describit angulos. tā respectu
zodiaci q̄ respectu æquatoris. nā in auge constituto
tardiori fertur motu respectu zodiaci. In augis op/
positio uelociori. Motu uero mediocri ad æqnoctia
cōstituto. & quoniā dies sequuntur diuersam solis
habitudinē. & diuersi arcus æquatoris eisdē respō
dent. ideo dies erūt inter se difformes. & differentes
etīa in signis æqualiter remotis ab initio ♈ & ♉.
Sicut naturalis cīculorum sphærae situs est. ut om
nes parallelli ad æquatorem secētur ab horizōte in
partes æquales. Vnde oēs per quandā cōtinuationē
appareant & supra horizonte & sub horizonte de/
primantur. Ita etiam naturale temporis spatiū est.
ut spatiū diei aequetur spatio noctis. quare cum
dies diuidatur in. xxiiii. horas. naturalis hora erit
duodecima diei pars itidem & noctis. Apud habi/
tantes sub æquatore hora naturalis idem erit cum
æquali. Et quoniam sub æquatore oriuntur in die
sex signa. & alia sex in nocte. ideo uni signo erit
hora duplex correspondens. & tam respectu sui or/
tus q̄ respectu sui occasus. Citra uel ultra æquato/
rem habitantes sicut differt diei & noctis magnitu/
do penes minus tempus aut maius. ita & naturales
horæ quibus in die. uel nocte respondet duodecima

par^s diei, aut noctis. erūt maiores aequalibus in die
uel nocte, aut minores. prout dies erūt maiores uel
minores suis noctibus. Et sicut uni signo orienti
respondent duæ horæ naturales sub æquali circu-
lo, tam respectu diei, q̄ respectu noctis. Ita & in aliis
habitationibus citra uel ultra æquatorem cōstitu-
tis uni signo dum oritur respondebunt duæ horæ tē-
porales uel inæquales respectu magnitudinis. aut
breuitatis diei. Et hæ temporales horæ planetariae
appellant, prout quilibet planeta habet determina-
tum dominium. hora sua & semper initiuū habet a
primo planeta qui in diei principio prærogatiuā ha-
bens totum diem denominat. cæteri autem cum eo
sunt comparticipes. ideo prima diei dominicæ hora
a sole denominatur. quoniā sol totam diem domini-
cam denominat. & primo & principaliter præualet
primæ duodecimæ parti diei dominicæ. deinde com-
participes est Venus. In secunda duodecima parte
diei uel hora naturali secūda. deinde mercurius. de-
inde luna. deinde saturnus. deinde Iupiter. deinde
mars. Octaua diei hora respectu suæ duodecimæ p-
tis iterum est solis. deinde ueneris. deinde mercurii.
deinde lunæ. deinde saturni. Prima noctis hora post
diem dominicam erit iouis. deinde martis. & sic
successiue octaua noctis. Iterum erit iouis. ix. mar-
tis. x. solis. xi. ueneris. xii. mercurii. Prima hora
diei sequentis est hora lunæ quæ dat diei lunæ no-
men. Et sicut exemplificatum est de his duobus pla-
netis. ita & de aliis intelligatur unde prima hora
dominicæ diei erit solis. prima noctis sequentis erit
iouis. Prima hora diei lunæ erit lunæ prima noctis

sequentis erit ueneris. Prima hora diei martis, erit
martis. prima noctis sequentis erit saturni. prima
hora diei mercurii, erit mercurii. prima noctis se/
quentis est solis. prima hora diei iouis est iouis. pri
ma noctis sequentis est lunæ. prima hora diei uene
ris est ueneris. prima noctis sequentis est martis.
prima hora diei. Sabbati est saturni. prima noctis
sequentis est mercurii. Et sic octaua est diei deno/
minatiua. ita & octaua in nocte est noctis denomi/
natiua. Hinc originantur horæ electionum, secun/
dum naturam rei incipiendæ. & secundum naturā
præualentis planetæ. Inter caeteros dies, dies uene
ris & solis, ac iouis erit omnibus præponendus. si
fortunata fuerit. cum principio & fine laudabi/
li claudatur.

De figura cœli in ordine ad iudicia.

Figura cœli est pro nunc. status primi mobilis
in ordine ad tempus limitatum. & haec cōti/
nuam recipit uariationem. prout aliud uel aliud si
gnum uariationem recipit in se & in partibus ipsi⁹
respedu partis signi existentis in parte orientali. &
ipsa sub triplici ordine consideratur. Est enim com
munis & usitatissima domorum positio, quae diui/
dit totum cœlum in. xii. partes per sex circulos in
duobus polis primi mobilis concurrentes qui sem
per ad angulos rectos aequinoctialem circulū par/
tiuntur. quare præfati circuli diuident quartā cœli
partem quae est a prima ad decimā. uel ab horizonte
orientali ad meridianū supra terram in tres partes
aequales per duplum partiū horarum diurnarum
ascendentis. Reliquam uero quadram quae est a

meridiano sub terra usq; ad primam, etiam in alias
tres partes aequales per duplum partium horarum
nocturnarum ascendentis. deinde reliquas sex par-
tes oppositas. In partes etiam consimiles, numero
prioribus aequales. Quae sint partes horarum. ali-
bi determinabitur. Est & alia, quae est campani &
Gazuli, Mathematicorum perspicacissimi. Quae
domorum diuisionem ponit in communi sectione
meridiani & horizontis per sex circulos utrinq; in
praefatis sectionibus concurrentes diuidentes totū
cœlum. In sub terra ut supra terram in duodecim
partes. Et quoniam hæc diuisio non diuidebat neq;
zodiacum neq; æquatorem in partes aequales. ideo
ipsi imaginati sunt circulum unum transeuntem ab
ortu in occasum per meridianum qui secet horizo-
tem & meridianum ad angulos rectos. & hunc uer-
ticalem appellarunt circulum super quem unifor-
mis caderet diuisio præfatarum domorum. Tertia
uero fuit Ioannis germani cui tota astronomoꝝ po-
steritas obligatur. quae diuidit totum cœlum super
æquatorem in duodecim partes aequales per sex cir-
culos in cōmuni sectione meridiani & horizontis
concurrentes. & ipsam positionem conatur accipe-
re ex dictis Ptholomei tertio quadrupertiti capi. x.
dum inquit. Et contingit etiam ut respectu horum
duorum una sit eius positio. cum fuerit prope loca
quae sunt supra semicirculum ex circulis per locū
cōmunem circulo medie diei, & circulo horizontis
transeuntibus &c. Modus tamen dirigendi ipsius
Ptholomei, exemplis ipsius non quadrat modo po-
sitionis ipsius Ioannis. Alii uero quadram primi

mobilis diuidunt in tres partes aequales per partes
horarum diurnas ipsius solis . uel gradus sub quo
fuerit sol duplatas . Quartam uero quae est ab an/
gulo primo ad meridianū sub terra per duplū par/
tium horarum nocturnarū ipsius solis . & ubi clau/
duntur præfatæ partes , per huiusmodi loca transeūt
sex circuli concurrentes in cōmuni sectione meri/
diani & horizontis , qui diuident totū cōlum in duo
decim partes . Et hac lege semp horizō erit de circu/
lis claudentibus præfata domicilia , allegantes solē
causam esse noctis & diei . Quae tamē præfatarū po/
sitionum sit obseruanda . sapientibus relinquat dis/
cutiēdum . Attamē si diuīsio domiciliorum cōside/
randa sit per circulos positionum . uel per circulos
cōcurrentes in cōi sectione meridiani & horizontis .
domiciliorū ipsorum spatia non consideranda erūt
secundum rectum circulū . ut positione prima ge/
neraliter fit , sed bene secundum polares eleuatio/
nes super præfatos positionum circulos . Habitans
sub æquatore nullam habent inter se differen/
tiā in positione domorum . ex quo præfati circuli
diuidentes domiciliorum spatia concurrunt in po/
lis mundi . & cadunt orthogonaliter super æquato/
rem . & omnia spatia sunt inter se aequalia . pro/
pter dierum aequalitates . In omnibus signife/
ri partibus .

De diuīsione clymatum .

Est enim clyma spatium terræ secūdum ma/
iorem ipsius dimēsionem productū ab ortu
in occasum p̄ duas lineas æquatori paralellas . secū
dum minorem uero dimensionē a septentrione in

mēridiēm, cui non repugnat naturæ beneficio habi
tari. seclusa hominum industria. Et hoc modo par
tes terræ septentrionis, extremo dicatae. & æquino
ctiali adiacentes ratione extremaq; & oppositarum
qualitatum in frigiditate & humiditate. In calidi
tate & siccitate nō habitabuntur. neq; merito situs
conuenient humanæ habitationi, interiacētes terræ
partes inter has extremitates per septē clymata di
stinguūtur secūdum numerum quinq; planetarū &
duorū luminariū. Et primo clymati dominatur sa
turnus. secūdo iupiter &c. Et nequaq; dicit clyma
spatium terræ in quo sensibiliter uariat horologiū,
cum ad unum gradū quādoq; polaris eleuationis.
quādoq; horologia sensibiliter uariantur. ut suo lo
co in propria tabula apparebit.

De diuersis accidentibus quæ cōtingunt apud di
uersas habitationes. & primo de habitantibus sub
aequatore.

Data possibilitate habitationis sub aequatore,
tunc uterq; polus est in contractu horizontis
& æquinoctialis secat horizontē. etiā secat ab eodē
ad angulos rectos. & stellae uniuersae oriuntur &
occidunt. circulosq; æquatori paralellos describūt,
& habēt quatuor umbras perpēdicularem in meri
die ubi sol sub initio Arietis & Librae fuerit. Septē
trionalē quādo sol fuerit in signis meridionalibus
Meridionalem quando signa rotauerit septentrio
nalia. occiduam (sole. orientalem cœli partem possi
dente) & orientalē quando sol in occidentis card
ine rotauerit. in Cancro & Capricorno. Posito sole
transsumptive duas habebūt hyemes ad initia arie
tis & libræ

tis & libræ sole accedente duas habebūt æstates. nā
sole in duobus punctis solstitiorum existente. maxi-
me remouetur a polo horizontis. vel agenith. aut a
puncto eorum uericali. & sic minor caliditas erit
eis pro hyeme.

De habitantibus inter æquatorem & circu-
lum cancri.

OMNIA HÆC HABENT ACCIDENTIA SUPRA ENARRATA.
& sole existente in duobus locis æqualiter re-
motis ab initio cancri ☽. bis transit per pūctū uerti-
cale ipsorum. puta quando erit in. x. Tauri &. xx.
Leonis. aut in. xiii. Arietis. &. xvii. Virginis. & et
in aliis similibus locis. & tunc duplice sol existens
in præfatis & similibus locis tribuet illis æstatem.
Et quia sol in locis oppositis ad p̄dicta signa. sed in
partibus signorum cōsimilibus. maxime remouet
a punctis uericalibus ipsorum. ideo tunc duas habe-
bunt hyemes. uerum. neq; uniuersæ stellæ orientē
& occidēt. & alter polus puta meridionalis sub ho-
rizōte deprimeſt. & aliquæ stellæ polo septentrionali
adiacentes describent paruos circulos inter circulū
artium. & polum mundi articum. & polus arcus
semper eis apparebit. & illorum horizon secat obli-
que æquatorem. & bis in anno dies nocti æquatur
quando sol ad arietis & libræ initia transitū fecerit
& hic modus apud omnē rationalem seruatur habi-
tationem. & istis polus eleuat usq; ad gradus. xxiiii.
minuta. xxx.

De habitantibus in circulo cancri.

HOrizon secat æquatorem obliquæ umbræ eo-
rum semper sunt in triplici differentia. nisi

quando sol fuerit sub cancri initio in quo loco um
bram dabit eis perpendicularem & rectam. In me
ridie, Occiduā. In oriente Orientalem. In occasu,
& istis polus æquatur maxime solaris obliquatioī.

De habitantibus inter circulum cancri, & circu
lum artium.

Nostra habitabilis est in huiusmodi situ. Et sp
in meridie habemus umbram septentriona
lem. In occasu orientalem. In ortu occiduam. ne
quaquam meridianam. longissimos dies & noctes
arctas & angustas quando sol cancri initia posside
rit. bis uero diem habebunt æqualem. ut supra di
stum est. & ab ariete ad cancrum dies erunt conti
nue suis noctibus maiores, a libra ad capricornum
dies erunt suis noctibus minores. & hæc acciden
tia contingunt a gradu. xxiii. minuta. xxx. polaris
eleuationis usq; ad gradum. lxyi. minuta. triginta
exclusiue.

De habitantibus sub circulo artico.

Eis contingit ut in diurna reuolutione habeat
zodiacum pro horizonte. & totus circulus
cancri apparebit supra horizontem. & in instati zo
diacus secabit horizontem in duas partes æquales.
& sole cancri initia possidente habebunt unam diē
integralm sine nocte. uel tēpus ualde exiguum erit
eis pro nocte. si modo sol sit ad Capricorni initia.
tunc habebunt noctem uiginti quatuor horarum.
quare a libra ad Capricornum noctes erunt conti
nue diebus maiores. Contrarium accidet ab ariete
ad cancrum. & hic situs non compræhenditur sub
clymate, & accidentia hæc imaginatioē compræhen

dūtur. uel artificiosa hominū habitatione sunt sen
sibus substrata. & istis polus eleuatur supra horizo
tem gradus. lxyi. minuta . xxx.

De habitantibus inter circulum ardium. & po
lum mundi.

Quoniam truncatur zodiacus in parte septen
trionali ab horizonte in duobus locis æqua
liter remotis ab initio Canceris. ideo secundum quan
titatem intercæptæ portionis zodiaci . Sole per il
lam partem decurrente . diem continuum habe
bunt sine nocte . Et sole cōmorante in parte meri
dionali prioribus signis opposita . habebunt no
ctem continuam sine die. Ad initia Arietis & Li
brae habebunt æquinoctium ab Ariete usq; ad quā
titatē zodiaci intersectam ab horizonte. Sole decur
rente, dies semper maiorantur supra suas noctes.
Et a Libra ad portionem zodiaci sub terra conti
nue commorantem noctes supra suos dies conti
nue augentur. Vnde quandoq; erit eis dies conti
nuus. & similiter nox trium mensium. Item & si
gna uerno æquinodio adiacentia conuerso orien
tur ordine. & debito occident. ut Taurus ante Arie
tem. Aries ante Piscem. Piscis ante Aquarium.
Istis opposita recto ordine orientur . & prepostero
occident ordine.

De habitantibus sub polo.

Annus est eis pro die . Naturali, etenim ha
bent sex menses de die. quandiu sol est in si
gnis septentrionalibus. Item & sex de nocte. quan
e ii

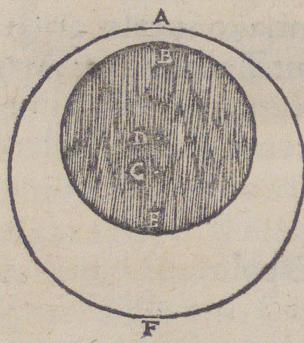
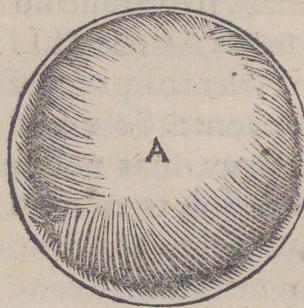
do sol in signis rotauerit meridianis. Sole æquino-
tialia puncta possidente. In horizontis circūferen-
tia diurno motu deducetur. & horizon, ac æquino-
tialis eundem habebunt situm.

In fine operis ponetur tabula magnitudinis dierū
maximoꝝ respectu graduū latitudinis regionis. &
per hanc tabulam tibi inotescet latitudo regionis
& econtra.

De motibus planetarum in generali.

Quoniam planetae in orbib⁹ mouētūr . ideo
primo definiendum est quid sit orbis. Et est
quod una claudit superficie
& cōuexa, æqualiter a cōtro
pprio undequaque distans. &
hæc descriptio , uel definitio
nō differt a sphæra. ut hic ap
paret in figura sub nota a.
Et ipsius sphærae cōuexum
appellatur ambitus. circui-
tus . circumferentia.

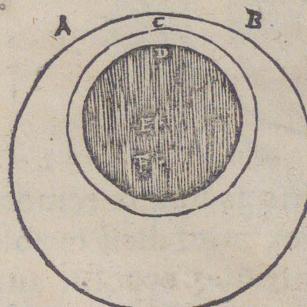
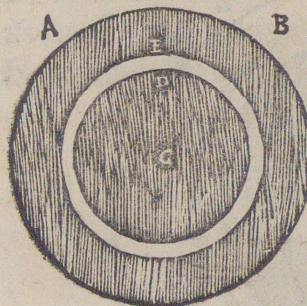
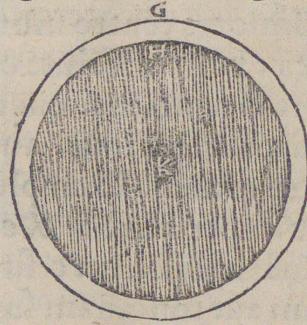
Orbis propriæ est, qđ duabus
superficiebus claudit̄ concavā
& conuexa . uel summa &
infima. & hæc potest esse dif
formis spissitudinis, & æqua
lis. primo modo sup diuersa
centra aut puncta circūducū
tur. scđo modo super uno &
eodem punto. Exemplū pri
mi sit orbis a. b. cuius crassitudo sit in una parte exi
lior. In alia sit latior, tunc summa aut cōuexa ipsi?

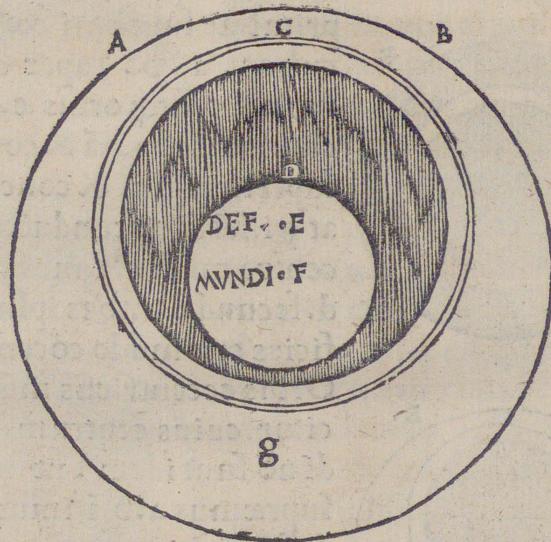
superficies erit super centro c. & concava erit super centro d. & pars ipsius a. b. erit exilior. & e. f. grossior. Exemplū secundi sit orbis g. h. super centro k. tunc quia ambæ ipsius superficies. uidelicet conuexa g. & concava h. æqualiter remouentur ab eodem centro k. ideo sunt uniformis spissitudinis. aut grossitici.

Orbis cōcentricus mūdo dicit. cuius cētrū & mundi centrū est idem. Exemplum sit periferia primi ac supræmi cœli circuitus. a. b. super centro mundi c. sitq; orbis e. d. secundum summā & conuexā superficiem e. & concavam at p imā d. circundatus super centro mūdi c. tunc orbis e. d. secundū ambas ipsius superficies erit mūdo cōcentric?.

Orbis eccentricus mūdo dicitur. cuius centrum. & mūdi nō sunt idem. ut sit orbis supræmus a. b. insimus sit c. d. super centro e. centrū sup̄mi orbis sit f. tunc quia insimus orbis c. d. est circundatus super centro e. & centrū sup̄mi orbis est f. ideo orbis c. d. erit mundo excentricus. & uocabitur hoc mo-

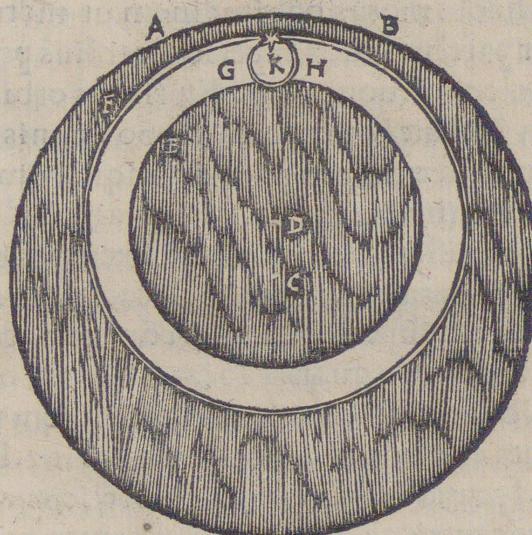

do eccentricus absolute. Et hic & cæteri similes erūt secundum unam partem proximiores centro mundi secundum aliam remotiores . Non absolute & secundum quid uocabitur orbis excentricus. quando secundum alteram ipsius superficiem imā . aut summam locabitur super centro mundi. Exemplū sit ut prius supræmus orbis a.b. super cētro f. & e. d. qui sit secūdum summā ipsius superficiem c. super centro e. & secundum imam aut concavam super centro f. tunc orbis c.d. erit excentricus non absolute, uel secundū qd. & erit difformis grossitie.

In huiusmōi orbib⁹ sic dispositis ps magis remota a centro mundi dicitur aux. proximior dicit⁹ oppositum augis. ut c. erit pūctus augis. & g. oppositi augis. Epicyclus est parvus circulus in deferente cōstitus, nō exiens deferentis crassitudinem. & intra

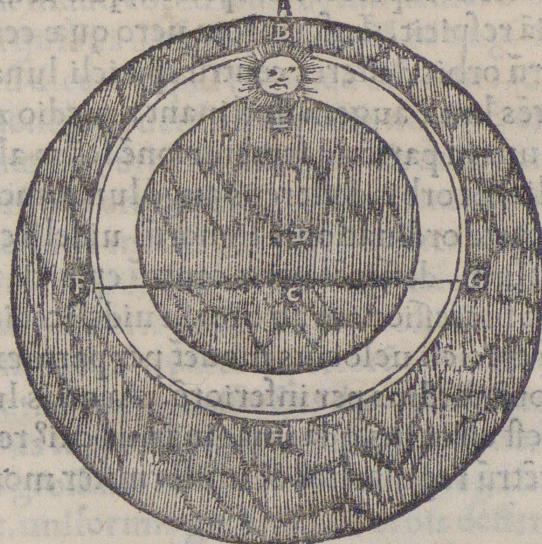
ipsius periferiam terræ centrum nō claudit. & in il
lius ambitu stella circūducitur. Defferens uero est
circulus absolute excentricus terrā ambiēs. & def
ferens centrum epicycli & stellam secundū signoꝝ
successione. epicyclus quandoqꝫ deſſert ſtellam &
ſecundum ſignorum ordinem aliquando econtra.
Exemplū primi ſit ſupræmuſ orbis a. b. uel zodia
cuſ ſuper centro mundi c. defferens ſit orbis e. f. ſu
per centro d. tunc defferens f. e. erit absolute excen
tricus. Epicyclus erit orbis g. h. in crassitudine deſſe
rentis conſtitutuſ ſtellam. aut lunam defferens. &
in ſui ambitu mundi centrum non claudit. nam cē
trum ipſius erit punctuſ k. & tunc ſtella in epicyclo
mota dupli mouebiſ motu. deſſerentis & epicycli.
& motu diſſerentis ſemp mouet ſecundū ordinē ſi

gnorū. Motu ēpicicli. stella $\frac{1}{2}$. 22. 0. 0. 0. mota
p partem ipsius superiorē mouetur secundum ordi-
nem signorum. per partem uero inferiorem mouet
contra ordinem signorum. Luna uero per partē in-
feriorem mouetur secundum ordinem signorum.
per partem superiorem contra ordinem signorum.
Sol epiciclo caret.

De sole.

Generaliter his expeditis de sole; in primis di-
cendum erit. Sol enim pro nunc habet duos
orbes. quorum supræmus secundum conuexā supfi-
ciem est mundo concentricus. secundum concauā
excentricus. & sic iste orbis secundum quid erit ec-
centricus mundo. Infimus uero est absolute exce-
tricus. primus dicitur orbis. Solis augem differens
scđs dicitur orbis defferens corpus solare. Et sol in
eo talem habet motus habitudinem ut motu diffe-
rentis per partem ipsius superiorē tardius per infe-
riorem uelocius moueat. & primus orbis moue-
tur motu octauæ sphærae in. 36000 . annis. aut in
49000. annis secundum uarias antiquorum obser-
uationes terminat reuolutionem suam. Sol autē in
anno totum differentem perficit. Exemplū erit or-
bis primo augem differens a. b. locatus super cētro
c. mundi scđm superficiē ipsius cōuexā a. & secun-
dum cōcauā b. pro quanto locat differentem super
centro d. & tunc orbis b. e. erit orbis solem deferēs
& absolute excentricus. & primus orbis a. b. augē
differens secundum conuexam superficiem a. erit
mundo cōcentricus. quoniā super centro mundi c.
circūducitur. & secundum ipsius b. concauam su-
perficiem

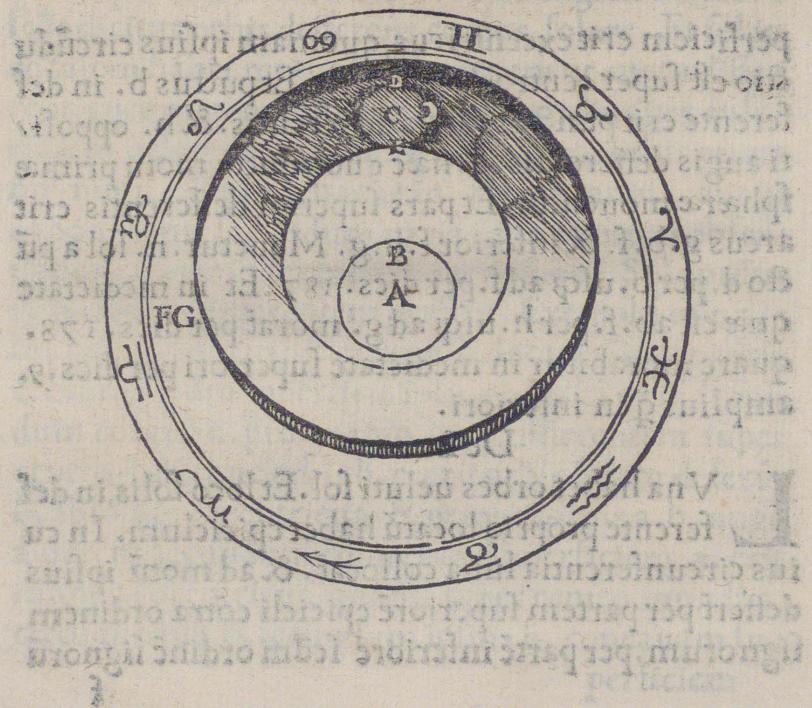

perficiem erit excentricus, quoniam ipsius circūdu
ctio est super centro d. deferētis. Et pūctus b. in def
ferente erit pūctus augis deferentis. & h. opposi
ti augis deferentis. & hæc duo pūcta motu primæ
sphæræ mouentur. Et pars superior deferentis erit
arcus g. b. f. & inferior f. h. g. Mouetur. n. sol a pū
cto d. per b. usq; ad f. per dies. 187. Et in medietate
quæ est ab. f. per h. usq; ad g. morat per dies. 178.
quare morabitur in medietate superiori per dies. 9,
amplius q̄ in inferiori.

De Luna.

Luna habet orbes ueluti sol. Et loco solis, in def
erente proprio locatū habet epiclum. In cu
ius circumferentia luna collocaſ. & ad motū ipsius
deſſerēt per partem superiorē epiccli cōtra ordinem
signorum. per partē inferiore ſcdm ordinē signorū
f

& uocē partē supēriōrem epicicli, quāe zodiaci cir
cūferentiā respicit. Inferiorem uero quāe centrum
terræ. uerū orbis defferēs centrū epicicli lunæ & or
bis defferēs lunæ augem declinant a medio zodiaci
secundū unam partē ad septentrionē scđm alteram
ad meridiē. Et orbis defferens augē lunæ, mouet ad
cōtrariā partē ordinationis signorū. uidelicet ab or
tu in occasum. defferēs uero centrū epicicli mouet
ad signorū successionem ab occasu uidelicet in ortū,
& centrū epicicli uelocius mouet per partē excētri
ci supēriōre. tardius per inferiore. Aequās lunæ &
cāterorū est circulus qđā imaginarius cui? respectu
epicicli cētrū regulariter & uniformiter mouet. In

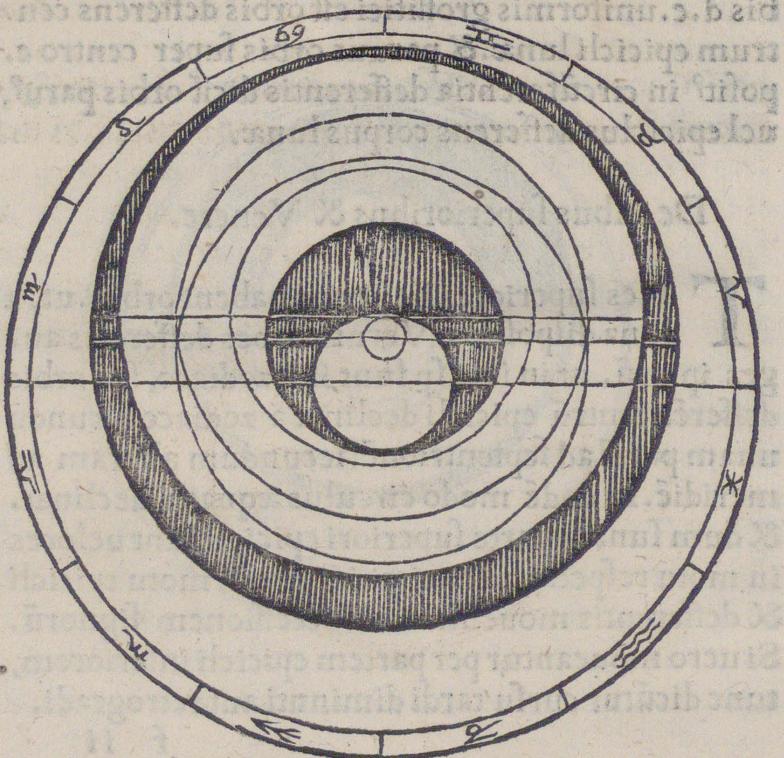
Iuna est mūdo cōcētricuſ, & ſub zodiaco deſſerēt. Et loca in quibus deſſerens epiſiclu, & augē interſecāt zodiacū dicunt̄ caput & cauda draconis. & ipsae in terſectiones mouent̄ ad cōtrariam partē ordinatio- niſ ſignor̄ ab ortu in occaſum. Et declinant a zodia co huiusmōi orbes per gradus. v. inuariabiliter. Et quando luna mouet̄ per partē inferiorē epiſicli. q̄a & motu deſſerētis & epiſicli mouet̄ ad ſucceſſionē ſignorū. ideo erit curſu uelox. reſpectu zodiaci. & quādo mouebit̄ p partē ſuperiorē epiſicli. q̄a in mo tu cōtrariaſ motui deſſerētis dicit̄ curſu tarda. Et de his oībus ſupponit̄ figura. Nā orbis maior f. g. diſ- formis groſſitieſ est orbis deſſerens augē lunæ. & orbis d. e. uniformis groſſitieſ est orbis deſſerens cen- trum epiſicli lunæ. & paruuſ orbis ſuper centro c. poſit̄ in circūferentia deſſerentis dicit̄ orbis paruſ, uel epiſiclus deſſerens corpus lunæ.

De tribus ſuperioribus & Venere.

Tres ſuperiores. Et uenus habent orbes. ut in luna diſpoſitos. Verum orbes deſſerētes au- ges ipſorū. ut in ſole ſp ſunt ſub zodiaco. ſed orbis deſſerēs centrū epiſicli declinat a zodiaco ſecundū unam partē ad ſeptentrionē. ſecundum alteram ad meridiē. Et eodē modo cirkulus æquans declinat. & dum ſunt in parte ſuperiori epiſicli ſunt ueloces in motu reſpectu zodiaci. quia tunc & motu epiſicli & deſſerentis mouentur ad ſucceſſionem ſignorū. Si uero moueantur per partem epiſicli inferiorem. tunc dicūtur curſu tardi diminuti aut retrogradi.

De Mercurio.

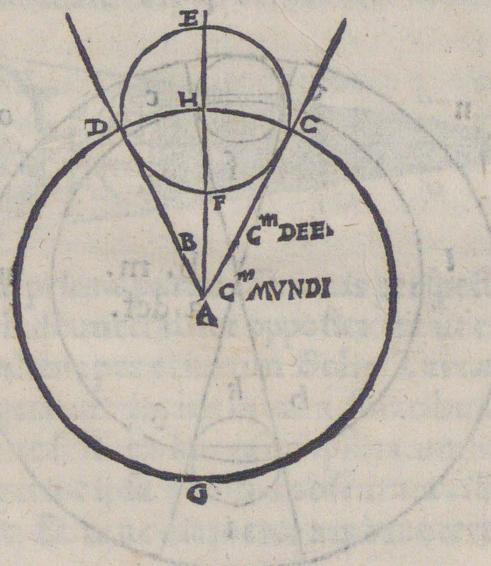
Mercurius in circuloꝝ dispositione a tribus superioribus differt in hoc. quia orbes deferentes augē excētrici, una cum excentrico declinant a medio zodiaci ad partes meridiei & septētrionis oppositas. & orbes deferentes augem excentrici mouentur. In contrariam partem ordinationis signorum. differens epiciclū ad signorū successionē, sed aequalibus motibus. Orbes uero deferentes augē aequaliter semper sunt sub zodiaco. & mouent motu octauæ sphærae. Et sic quatuor orbes Augē deferentes habebit duos secundū quid eccentricos deferentes augem aequaliter. & duos absolute eccentricos

& declinantes a medio zodiaci ad partes oppositas.
& erunt orbes deferentes augem deferentis. ut patet hic in figura.

De directionibus, stationibus, & retrogradationibus planetarum.

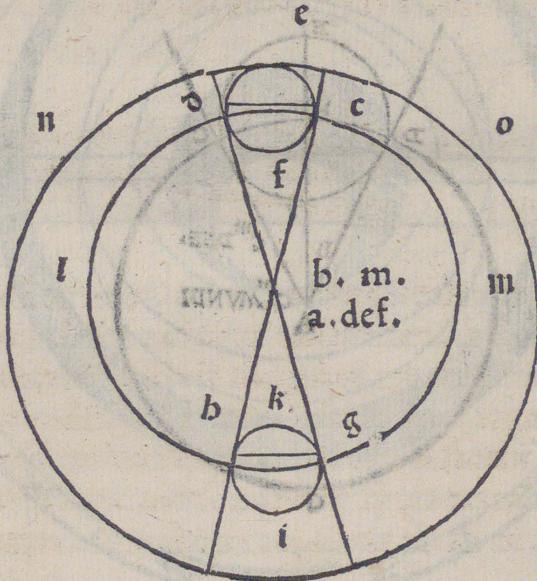
Quoniam planetae in epiciclo mouentur superne secundum ordinem signorum. & inferne contra ordinem signorum. ideo quodiu mouebuntur per partem epicicli supernam uocabitur directus. per infernā retrogradus. Et arcus superior epicicli erit directio nis. & inferior retrogradationis. ut in exemplo sit differens epicicum circulus c. d. g. epicclus uero sit circulus c. e. d. f. quia stella mota a punto c. per e. usque ad d. dicitur mota secundum ordinem signorum. & mota per d. f. usque ad c. dicitur mota contra ordinem signorum. ideo arcus epicicli c. e. d. erit directio nis. & d. f. c. erit arcus retrogradatiois. ubi mo

do stella fuerit in punctis d. c. erit in punctis duarū stationum. quoniam tunc stella nō habet sensibile motum respectu zodiaci. & tunc est statio prima. & ubi fuerit in punto d. erit in statione prima oriēta, li & in c. in statione secūda occidentali. Et ideo planetæ retrocedunt. quia uelocior est motus stellæ in circumferentia epicicli q̄ sit motus centri epicicli in circūferentia deferentis. Et quoniā luna habet tardiuorem motū in epiciclo. & uelociorē respectu cētri epicicli in circumferentia deferentis. ideo ipsa non erit retrocedens.

De auge & opposito augis epicicli.

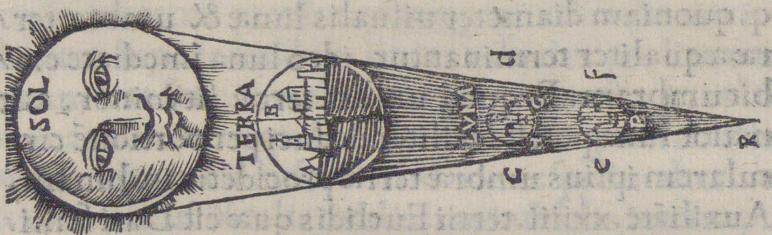
ET aux epicicli erit erit pūctus e. & oppositum augis erit pūctus f. Et quia eodē centro epicicli existente in auge deferētis. arcus directionis est minor. Existēte in opposito augis deferentis arcus ipsius directionis est maior. ideo per plus temporis

mouebit ad successionē signorū. In opposito augis
defferētis centro epicycli existente, q̄ eo existente in
auge. Exemplum erit in figura, sit pro nunc zodia/
cus n. o. defferēs l. m. epicyclus in auge defferentis
cōstitutus sit c. e. d. f. In opposito augis sit g. k. h. i.
tunc arcus directiōis respectu superioris circuli est ar-
cus c. e. d. respectu inferioris erit arcus g. i. h. qui
longe maior est arcu d. e. c.

De lunari defectione.

PRobatū fuit a Ptholomeo. v. almagesti. capi.
xliii. & a Ioāne germano. v. egyptomatū pposi-
tione. xxi. sole esse terra majorē. clxvi. cum partib⁹
xxii. quaꝝ semidiameter terræ ē una. quo p nūc ad
missō. supponamus lunā solaribus radiis illustrari.
Cū itaq̄ aliqđ impediens lunæ aduenerit. ideo ipsa
solarib⁹ poterit radiis priuari. Sequit̄ igitur umbrā
terræ semp diametraliter soli oppositā. piridalē
esse. & pyramidale corpus cōstituere. ut ex. xxiiii.

propositione primæ partis cōmuniſ perspectiue. Lu-
na igitur soli diametraliter opposita. ita ut eadem li-
nea sit transiens per centrum Solis Terræ & Lu-
næ. continget tunc totam lunam solaribus priuari
radiis. Tunc si lineaſ laterales ipsius umbræ. lu-
nam contigerint ipsa penitus obscurata. illico um-
bram exhibet. Et tunc diameter umbrae terrae. In

perspectiua

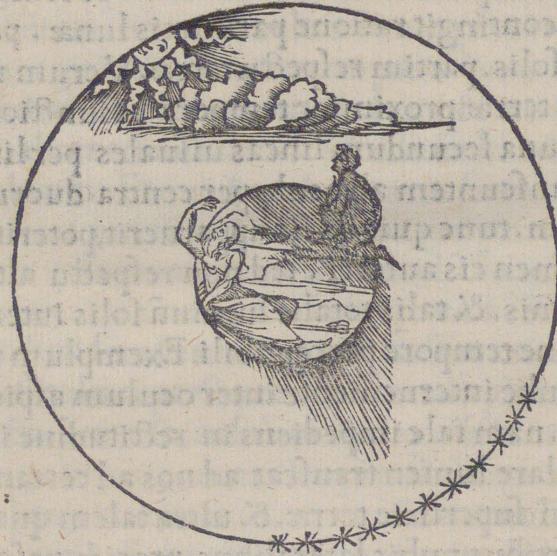
loco transitus lunæ erit æqualis diametro ipsius luna
æ uisuali. Si uero diameter umbræ terræ exces
serit magnitudinē diametri lunæ uisualis. In loco
transitus lunæ. tunc ultra totalem lunæ obscuratio
nem ipsa per tempus perceptibile morabit̄ sub um
bra. ut patet in hac figura. Et sit corpus solis a. ter
ræ b. lunæ p. Et luna existens in pūcto p. sit in oppo
sito augis epicicli. uel in parte sui epicicli inferiore
quoniā tunc diameter umbræ terræ excedit diamet
rū lunæ. Ideo ipa tota obscurabit̄. & tota obscura
ta sub umbra p̄ tēpus p̄manebit perceptibile. si modo
eadem linea transeat per centrum solis terræ & lu
næ. & luna sit in auge epicicli. uel in parte superio
ri sui epicicli. tunc luna tota obscurabitur. & imme
diate exibit umbrā. puta quando centrum lunæ fue
rit in g.nā in primo situ diameter umbræ terræ c.d.
excedit diametrum uisualem lunæ g. h. in secundo
situ. puta quando centrum corporis lunæ fuerit in
q. quoniam diameter uisualis lunæ & umbræ ter
ræ æqualiter terminantur. ideo luna imediate exi
bit umbram. Et quod umbra terræ sit minor. aut
maior luna potest faciliter deduci per portionē cir
cularem ipsius umbræ terræ procidētis in lunam.
Auxiliāte. xxiiii. tertii Euclidis quæ est Dati semi
circuli. siue semicirculo maioris. siue minoris por
tionis circulum perficere. Eodē modo probabimus
interūētu lunæ inter solem & nos esse luna ipso so
le undequaque minorem. Et quando luna fuerit in
eadem linea cum sole. & terra. tūc dicitur esse in ca
pite draconis. Et hoc si inde transierit ad septentrio
nem. uel in cauda draconis. si inde transitum ha
uerit ad

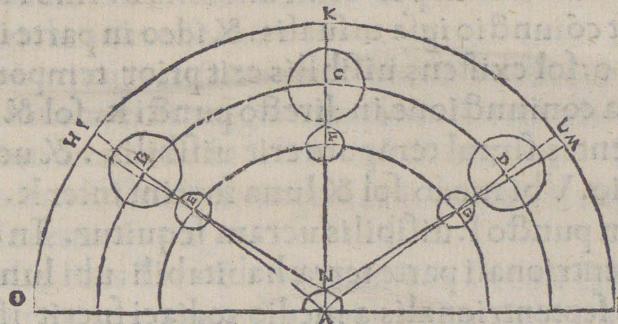
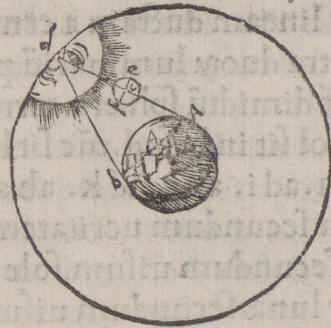
buerit ad meridiem. Si modo a sectionibus capitis.
aut caudæ draconum. Luna destiterit per grad. xii.
minu. xlvi. secundū. xii. p̄cise uel qđ ipsi? latitudo
ad septentrionem aut meridiem sit gra. i. minu. fe
re 6. impossibilis est lunam umbrā terræ igredi, etiā
quod luna sit soli opposita secundum longitudinē.
Et hoc modo non est necesse lunā in omni oppositio
ne cum sole ecclypsari. Et tunc circūferentia lunæ
contanget umbram, neq; eam ingredietur.

De interuentu lunæ inter solem & nos.

Quoniam proprie sol lumine non deficit. sed
potius lunæ interuentu nobis solare lumen
aufertur. & nequaquam est uniuersalis, quoniā nō
omni in loco potest simul & semel sol obscurari. &
hoc ideo contingit ratione paruitatis lunæ. partim
respectu solis. partim respectu terræ. Verum ubi lu
na fuerit terræ proximior tempore cōiunctionis so
lis cum luna secundum lineas uisuales per lineam
unam transeuntem ab oculo per centra duorum lu
minarium. tunc quibus sic apparuerit poterit solis
totale lumen eis auferri. sed non respectu alterius
habitationis. & talis totalis luminū solis intercæp
tio erit sine tempore perceptibili. Exemplum potest
dari de nube interueniente inter oculum aspiciētis,
& solem. nam tale impediens in rectitudine impe
dit. ne solare lumen transeat ad nos ad certam quā
titatem in superficie terræ. & ultra talem quantita
tem a partibus nubis lateralibus procidunt solares
radii ad terræ superficiem. Vnde aliquibus com

morantibus in superficie terræ. Intercipiētur radii aliquibus nō (nubis interuentu) & hoc quoniā ter- ræ & solis magnitudo est ipsa nube maior. Idē erit de luna interueniente inter aspectum nostrum & solem. quibus in re&titudine fuerit. præcise, eis solare auferetur lumen. quibus uero a re&titudine secun- dum partem deuiauerit. Illis secundum partem sol obscurabitur. Et in eodem clymate ob terræ magni- tudinem. Nequaquam sol secundum easdem par- tes obscurabitur. imo in diuersis clymatibus poterit esse. ut in uno obscuretur, & in alio non. Verbi causa. ut Parisius obscuretur. Minime autem Ro- mæ, uel Bononiae ob terræ magnitudinem caden- tem inter clymata. ipsa luna maiorem.

Nam sit homo habitans in superficie terræ in punto a. aspiciens solem secundum rectam lineam a.c.d. tunc existens in a. uidebit sole radiis quodā modo carentem. & qui existit in b. hoc ipsum penitus lucidum spectabit. quare linea recta posita in superficie terræ inter a. & b. erit maior diametro uisuali lunæ e. c. f. & sic secundū uisum luna erit soli copulata. Ex quo luminaria secundum uisum iuncta esse dicuntur. quādo eadem linea transit ab oculo per centra amborum luminarium, & secundum duorum luminarium uisualem coiunctionem erit luminis solis absentia lunæ interuentu. Et quādoq; hæc apparet coniunctio, præcedit ueram. quæ sem

per accipitur per lineam ductam a centro terræ trā/
seuntem per centra duorū luminariū, puta in figura
scđa in qua ponit dimidiū sphæræ terræ n. a. luna i
e. & f. & g. Itē sol sit in b. c. d. tūc sit luna disposita
p lineā ductā ab a. ad i. ab a. ad k. ab a. ad l. In his
tribus locis. luna secundum ueritatem erit soli co/
pulata. Verum secundum uisum, sole existēte in b.
non copulabitur lunæ secundum uisum, ex quo li/
nea n. h. non transit per centrum solis b. imo iam
præteriit cōiunctio ipsa uisualis. & ideo in parte in/
ter k. & o. sol existens uisibilis erit prior tempore.
ipsa uera coniunctione, in directo puncti k. sol & lu/
na existentes. simul tempore erit uisibilis. & uera
cōiunctio. Vbi modo sol & luna fuerint inter k. &
p. puta in punto l. uisibilis ueram sequitur. In no/
stra septentrionali parte terræ habitabili. ubi lunæ
latitudo septentrionalis a medio zodiaci fuerit ifra
gra. i. minu. xxxiii. uel quod luna ipsa distet a nodo
septentrionali infra grad. xyiii. minu. y. poterit sol
ecclypsari. Si fuerit p̄cise gra. i. minu. xxxiii. uel di/
stantia a nodo sit gra. xviii. minu. y. p̄cise tunc cir/
cunferentia lunæ contanget circumferentiam solis,
neq; obscurabitur. Hoc idem erit, si luna habuerit
p̄cise meridianā latitudinē minu. 33. scđoꝝ. 29. uel
qd̄ distet a nodo meridiano per gra. yi. mi. xxi. In
fra huiusmodi latitudinis lunæ meridionalem ter/
minum, uel qd̄ ipsius distantia a nodo meridionali
sit ifra gra. 6. minu. 27. ipsa poteris obscurari. Un
de patet ex hoc cōmunes canones de possibilitate ec/
clypsium solarium falsos esse. cum dicant solē non
posse defici lunæ interuentu, quando luna destiterit

a nodo per grad. xii. tam ad partem septentrionis, q
ad partem meridiei. Et quando sol obscuratur, ipsius obscuratio incipit a parte occidentis. Meridiana aut septentrionali prout lunæ fuerit latitudo. In luna, obscuratio ipsius incipit a parte orientis, causa primi. quoniam luna motu uelociori mouet ab occasu in ortum sole ipso Causa secundi. quia solis umbra mouetur motu ipsi soli econtrario. Et quoniam non in omni coniunctione lunæ cum sole contingit lunam esse infra præfatos terminos. Ideo nō in omni coniunctione erit solaris defectio. Hæc omnia tamen erūt magis manifesta. In tabulis nostris de luminarium duorum defectione. omni fere latitudini deseruientes, quæ in proximum dabuntur in lucem.

Et sic duce Deo Supplementa in Proeli Diadochi Sphærā exarauimus. Ad laudem Summi rerum omnium conditoris.

Tabula quantitatis Dierum per polares cle-
uationes.

Gra. Hor. Minu. se.

0	12	0	0
1		3	29
2		6	59
3		10	29
4		13	58
5	12	17	28
6		21	1
7		24	33
8		28	6
9		31	39
10	12	35	12
11		38	52
12		42	32
13		46	12
14		49	52
15	12	53	32
16		57	23
17	13	1	14
18		5	6
19		8	57
20	13	12	48
21		16	58
22		21	7
23		25	17
24		29	26
25		33	36
26		38	9
27		42	43
28		47	17
29		51	50
30	13	56	24
31	14	1	28
32		6	32
33		11	36
34		16	40
35		21	44
36	14	27	38

Gra. Hor. Minu. se.

37		33	31
38		39	25
39		45	18
40		51	12
41		58	12
42	15	5	12
43		12	12
44		19	12
45		26	12
46		34	54
47		43	37
48		52	19
49	16	1	1
50		9	44
51		21	20
52		32	43
53	16	44	13
54		55	42
55		57	12
56		23	58
57		40	45
58	18	57	31
59		14	18
60		31	4
61	19	56	53
62		22	43
63	20	48	32
64	21	30	6
65	23	11	40
66		23	5
67	24		

CLEMENTIS. VII. PONT. OPT. MAX.
Edicto cautum est, Ne quis intra proximum decē-
nium opus hoc in officina Cynthii Achillini nuper
Impressum ulla ratione alibi imprimere, uel impri-
mi iubere. aut impressum uēdere audeat. Tum qui
secus fecerint, eos Christianog̃ cōmercio. atq̃ aqua
& igni, Voluit interdici, simul quingētis aureis nū
mis, omniumq̃ uoluminum amissione, seuerissime
multari. Vale quisquis memor si Pontificiæ San-
ctioni, sicuti par est, haud inuitus parueris, & rebus
tuis bene consules. Et Cynthium ipsum tibi astrin-
ges memoria beneficii sempiterna.

Registrum.

a b c d e f g. Omnes sunt duerni, præter a. & b.
qui sunt quaterni.

Characteribus Cynthii Achillini excussa.

Bonon. Die. xxiii. Iulii.

M. D. XXVI.

BIBLIOTECA
UNIVERSITARIA
SALAMANCA

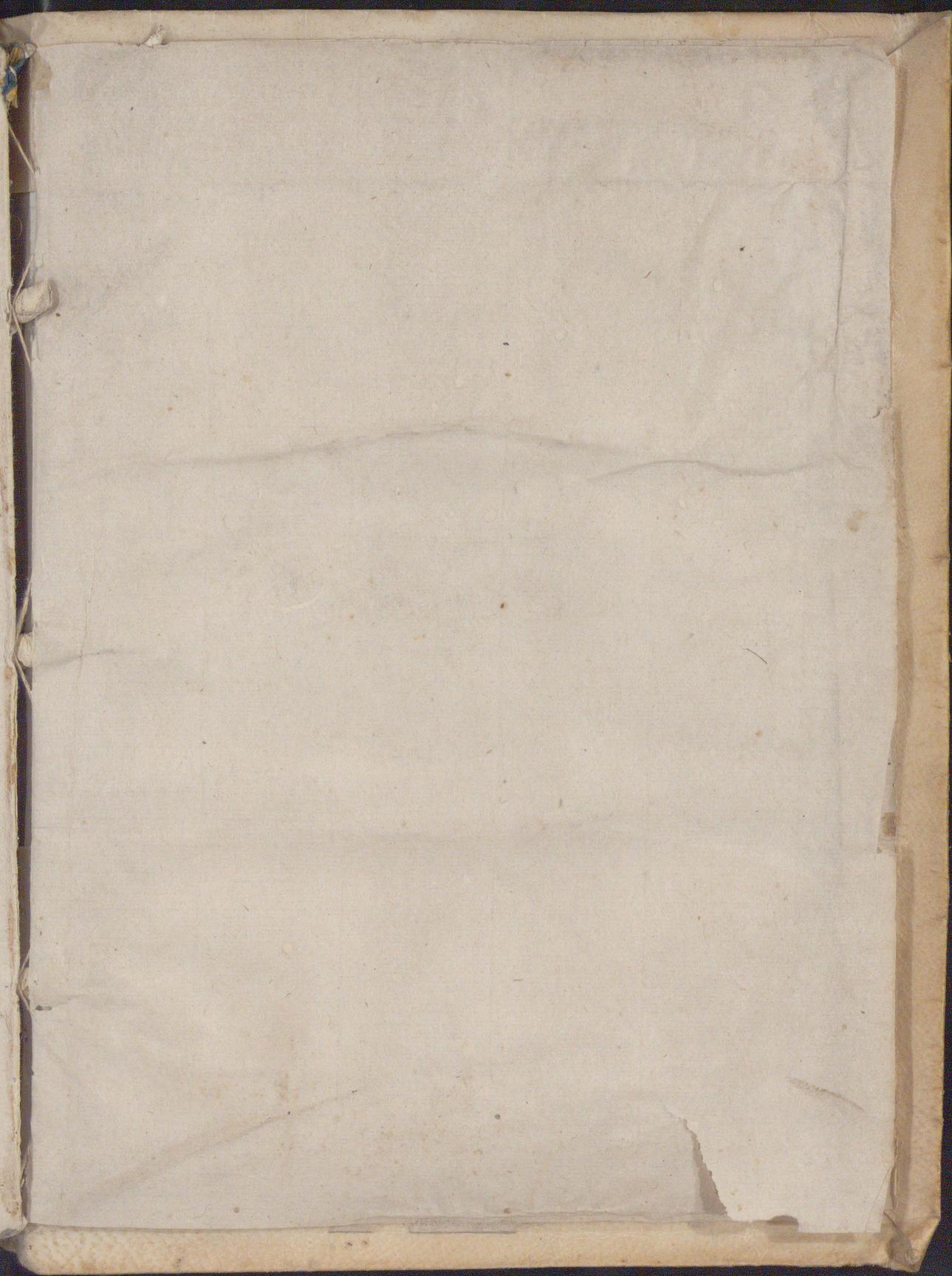
CYN

THIVS.

Dr. V. Amico

LIBRERIA
UNIVERSITARIA
GALAMBONI

3

